

GHT 1949-04-27

102-årig smålandsknekt gillar jordskalv efter kanonskott

Kustartillerister till häst 1918 - skogsmatroser!! - skulle säkert förundras om de finge vara med på modern kustartilleriskjutning anno 1949. Pjäserna väger upp mot 35 ton och dras i tre delar av 17 ton tunga dragbilar som ersatt hästarna från 1928. På bilden styr just en radiogranat ut mot sitt mål ett par mil längre bort. Pjäsen är av 15, cm kaliber

SKILLINGARYD (HT:s utsände).

-Ska vi flytta på farbror några mil nu när vi sätter igång och skjuter med landets största rörliga kanoner, sade kustartilleriets skjutskolechef, överstelöjtnant E. J. Norling till Skillingaryds äldste, den 102-årige smålandssknekten Gustaf Gyllensten.

- Flytta på mej, Flytta på mig, kommer aldrig i fråga, ja har varit i knekt i nära 100 år och ja tål dunder, så skjut i, ja stannar, svarade farbror och erbjudandet om en sjukvårdare med öronproppar till låns avvisades lika bestämt. Jag är nästan heldöv, sade Gyllensten, så jag känner bara i marken när i smäller utåv!

Känner i marken ja, det gör man när kustartilleriet bröstar av sina 15,2- och 21-cm.-kanoner och skjuter mot landmål i den småländska, klassiskt vordna skjutterrängen runt Skillingaryd. Det dånar och bullrar, eldkaskaderna river ner regnkurar från en annars klarblå aprilhimmel och några mil borta i fjärran splittras smålandsskogen av nerdimpande granater, om är så utstuderat raffinerade att de har radiosändare inbyggda i spetsarna och själva hjälper till att söka upp målen. Skjutskolechefen myser gott bland sina elever, ty de värnpliktiga kanonserviserna utför perfekt vad eldledaren beordrar per etervåg och redan första skottet vid inskjutningen tog blott fem meter från beordrat mål. Men så har man också landets modernaste pjäser i de rörliga batterierna och tack vare amerikanska dragbilar av årsmodell 46 tar man sig också fram var som helst. Ordet skogsmatros) blir alltmera berättigat om kustartilleristerna således.

Radiotändrören eller radartändarrören, som de också kallas, har den förnämliga egenskapen att de briserar även om de bara kommer i viss närhet av skjutmålet, fullträff erfordras således ej och med sådana moderna grejor i utrustningen kan kustartilleriet bita ifrån sig väl. Kustartilleriets informationsofficer, major Karlberg, som på annan plats presenterar det svenska amfibievapnets önskelista - till den verkan det nu hava kan, när landets ministrar nästan helt givit sig flyget i våld - betonar också att vapenutrustningen vid kustartilleriet måste förnyas ständigt. Vapenutvecklingen går raskt, vätskeraketer, radar och

hypermodern eldledningsmateriel måste till för att man inte skall halka på efterkälken. Eftersom många av våra fasta pjäser i kustfästningarna består av kanoner från de en gång så stolta pansarskeppen Äran, Wasa m. fl. så skulle en modernisering vara på sin plats. I atomåldern har i bergknallarna nedsprängt kustartilleri med riklig radarutrustning den största chansen att överleva fientligt flyg.

Singapore erövrades av japanskt fotfolk

påpekar blonda svenska kustartillerister och påvisar att de engelska pjäserna enbart var inriktade mot sjöfronten. När de tassande japanerna i stället kom från ryggsidan, så hade försvaret ingen nytta av de jättestora pjäserna och denna krigserfarenhet har man tagit vara på i vårt land. Rörligt artilleri kan kila omkring efter kusten och ingripa var det behövs och gränsen mellan arméartilleri och kustartilleri utsuddas allt, mer. Men - ännu så länge kan knappast arméartilleristerna med framgång bekämpa de svårare sjömålen och därför vill man inte diskutera en sammanslagning av vapenslagen. Ge oss arbetsro i stället, säger de sakkunniga kanonskjutarna och det gör vi nu.

Kustartilleriets ÖNSKELISTA:

1. *Lufttorpeder*
2. *Tätare radarnät*
3. *Raketartilleri*
4. *Modernare pjäser för sjöfrontsbatterierna*
5. *Tidsenligare eldledningsmateriel*
6. *Arbetsro och åter arbetsro*

Informationsofficeren i marinledningen major Gösta Karlberg har av HT utfrågats om svensk kustartilleriets nuläge och hans svar blev en kort men koncentrerad önskelista. Vad säger jultomten Vougt, som väl nu arbetar' febrilt i sin verkstad för att tillgodose försvarsgrenarnas önskningar?

Buss.